

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laeiksi eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 234/1998 vp laeiksi eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain muuttamisesta. Eduskunta,

jolle talousvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 32/1998 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

eläkesäätiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1995 annetun eläkesäätiölain (1774/1995) 37—41 § sekä lisätään lakiin uusi 37 a, 40 a, 41 a ja 41 b § seuraavasti:

37 §

Eläkesäätiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolaikia (1336/1997) ja kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia ja 5—8 §:ää, 3 luvun 1 §:n 3 momenttia, 2 §:n 2 momenttia, 6 ja 7 §:ää, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 1 ja 3 momenttia, 4 luvun 1—4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4 §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 6—13 §:ää, 16 ja 17 §:ää sekä 19 ja 20 §:ää sekä 6 ja 7 lukua ei sovelleta eläkesäätiön tilinpäätöksen laatimiseen.

37 a §

Eläkesäätiön tilikausi on 12 kuukautta. Eläkesäätiön toiminnan alkaessa tai päättyessä taikka tilinpäätösajankohtaa muutettaessa tilikausi saa olla tätä lyhyempi tai pitempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavan eläkesäätiön tilikausi on kuitenkin kalenterivuosi.

Eläkesäätiö ei ole velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöstä. Eläkesäätiötä ei sisällytetä yhteisön konsernitilinpäätökseen.

38 §

Tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja tilinpäätöksen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus. Tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista sekä toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä on voimassa, mitä tässä luvussa säädetään ja asianomaisen ministeriön määräyksissä määrätään. Tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava taseerittelyt ja liitetietojen erittelyt, joiden tarkemmasta sisällöstä määrää asianomainen ministeriö.

Asianomainen ministeriö päättää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Hallituksen ja asiamiehen on päivättävä ja allekirjoitettava tilinpäätös. Jos hallituksen jäsen tai asiamies on esittänyt eriävän mielipiteen tilinpäätöksestä, on tätä koskeva lausuma liitettävä siihen hänen vaatimuksensa.

Tilinpäätös on annettava tilintarkastajille neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, jollei asianomainen ministeriö eläkesäätiön hakemuksesta erityisestä syystä myönnä tästä poikkeusta. Tilintarkastajien

on annettava tilintarkastuskertomus kuukauden kuluessa hallitukselle.

39 §

Toimintakertomus on laadittava hyvän kirjanpitoavan mukaisesti ja siinä on annettava tietoja sellaisista eläkesäätiön tilan ja toiminnan arviointia varten tärkeistä seikoista, joista ei ole tehtävä selkoa tuloslaskelmassa tai taseessa.

Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteinä on annettava seuraavat tiedot:

1) eläkesäätiön omistamat työnantajayritysten osakkeet tai vastaavat osuudet sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

2) eläkesäätiön omistamat toisten yhteisöjen osakkeet tai vastaavat osuudet sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

3) sijoitusomaisuuteen kuuluvien velkakirjojen käypä arvo, taseen mukainen kirjanpitoarvo ja korkosaamisiin tai hankintamenoön kirjatut, velkakirjojen hankintameno ja nimellisarvon erosta syntyneet, tuloutetut korot sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

4) eläkesäätiön velkakirja- tai muut saamiset työnantajayrityksiltä sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

5) eläkesäätiön myöntämien rahalainojen yhteismäärä hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenille tai asiamiehelle siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää; edellä tarkoitettuihin henkilöihin rinnastetaan tällaisen henkilön aviopuoliso tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö, veli ja sisar sekä henkilön ja hänen aviopuolisonsa tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevan henkilön etenevässä tai takenevässä polvessa oleva sukulainen sekä näiden henkilöiden aviopuolisot tai heihin avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt; sekä

6) eläkesäätiön antamat pantit ja velan vakuudeksi annetut kiinnitykset sekä eläkesäätiön antamat vastuusitoumukset.

40 §

Käyttöomaisuutta ovat esineet, erikseen luovutettavissa olevat oikeudet ja muut hyödykkeet, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena ja jotka eivät ole 2 momentissa tarkoitettua sijoitusomaisuutta.

Sijoitusomaisuutta ovat varojen sijoittami-

seksi tai sijoitusten turvaamiseksi hankitut arvopaperit, kiinteistöt ja muu vastaava omaisuus.

Rahoitusomaisuutta ovat rahat, saamiset sekä tilapäisesti muussa muodossa olevat rahoitusvarat.

Käytöltään jaettu omaisuus kuuluu eri omaisuusryhmiin käyttötarkoituksesta saadun jakosuhteen perusteella jaettuna.

40 a §

Jos sellaisen hyödykkeen, joka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena, valmistamiseen kohdistettavissa olevan lainan korkomenot valmistusajalta ja kirjanpitolain 4 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisen osuuden yhteismäärä on olennainen kirjanpitolain 4 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun hankintamenoön verrattuna, saadaan hankintamenoön lukea mainitun 2 momentin mukaisen osuuden ohella myös nämä korkomenot.

Jollei eläkesäätiö muuta näytä, samanlajisten arvopapereiden hankintameno määritetään olettaen, että arvopaperit on luovutettu siinä järjestyksessä kuin ne on hankittu, tai että luovutusjärjestys on ollut hankintajärjestykselle päinvastainen. Samanlajisten arvopapereiden hankintamenoiksi saadaan merkitä myös toteutuneiden hankintamenojen keskiarvo, joka on painotettu vastaavilla hankintamäärillä.

41 §

Taseeseen merkitään:

1) saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;

2) rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopaperit ja muut sellaiset rahoitusvarat hankintameno suuruusina tai, jos niiden käypä arvo tilinpäätöspäivänä on sitä alempi, tämän määräisinä;

3) eläkevastuu 43 §:n säännöksiä ja asianomaisen ministeriön määräyksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä

4) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Jos kulukirjaus, joka on tehty saamisista 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

41 a §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevan sijoitusomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan. Rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno on poistettava vaikutusaikaan. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei asianomainen ministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää.

Jos maa- tai vesialueen, rakennuksen, arvopaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen käypä arvo on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi, saadaan taseeseen merkitä vielä poistamatta olevan hankintamennon lisäksi enintään käyvän arvon ja poistamatta

olevan hankintamennon erotuksen suuruinen arvonorotus. Arvonorotusta vastaava määrä on merkittävä tuloslaskelmaan. Jos arvonorotus osoittautuu aiheettomaksi, arvonorotus on oikaistava tulosvaikutteisesti.

41 b §

Hyödyke siirretään sijoitus- tai käyttöomaisuusryhmästä toiseen 41 a §:ssä tarkoitettun tasearvon määräisenä.

Taseen liitteenä on ilmoitettava tase-eräkohtaisesti sijoitusomaisuuden hankintameno ja käypä arvo.

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon ja hankintamennon määrittämisestä sekä arvonorotusten enimmäismääristä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999. Lain 37, 38, 41 ja 41 b § ovat voimassa 31 päivään maaliskuuta 1999.

Sen estämättä, mitä kirjanpitolain 9 luvun 2 §:ssä säädetään, kirjanpitolakia ja tämän lain säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran eläkesäätiön kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2000 tai sen jälkeen.

Eläkesäätiö saa kuitenkin soveltaa 2 momentissa tarkoitettuja säännöksiä sinä tilikautena, joka on kulumassa tai alkaa tämän lain tultua voimaan.

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/1992) 70—74 § sekä

lisätään lakiin uusi 72 a, 72 b, 74 a, 74 b ja 74 c § seuraavasti:

70 §

Vakuutuskassan kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997) ja kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 5—8 §:ää, 3 luvun 1 §:n 3 momenttia, 2 §:n 2 momenttia, 6 ja 7 §:ää, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 1 ja 3 momenttia, 4 luvun 1—4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4 §:ää,

5 §:n 1 momenttia, 6—13 §:ää, 16 ja 17 §:ää sekä 19 ja 20 §:ää sekä 6 ja 7 lukua ei sovelleta vakuutuskassan tilinpäätöksen laatimiseen.

71 §

Vakuutuskassan tilikausi on kalenterivuosi. Kassan toiminnan alkaessa tai päättyessä tilikausi saa olla tätä lyhyempi tai pitempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta.

Vakuutuskassa ei ole velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konserni-tilinpäätöstä.

72 §

Tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja tilinpäätöksen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus. Tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista sekä toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä on voimassa, mitä tässä luvussa säädetään ja asianomaisen ministeriön määräyksissä määrätään. Tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt, joiden tarkemmasta sisällöstä määrää asianomainen ministeriö.

Asianomainen ministeriö päättää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Hallituksen ja toimitusjohtajan on päivättävä ja allekirjoitettava tilinpäätös. Jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja on esittänyt eriävän mielipiteen tilinpäätöksestä, on tätä koskeva lausuma liitettävä siihen hänen vaatimuksestaan.

Tilinpäätös on annettava tilintarkastajille vähintään kuukautta ennen varsinaista kas-sankokousta.

72 a §

Toimintakertomus on laadittava hyvän kirjanpitoavan mukaisesti ja siinä on annettava tietoja sellaisista vakuutuskassan tilan ja toiminnan arviointia varten tärkeistä seikoista, joista ei ole tehtävä selkoa tuloslaskelmassa tai taseessa.

Jos kassa tilikauden aikana on sulautumisen, jakautumisen tai vastuun siirron nojalla vastaanottanut tai luovuttanut varoja ja velkoja, on siitä annettava toimintakertomuksessa selostus.

Hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys kassan yli- tai alijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

72 b §

Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on annettava seuraavat tiedot:

1) vakuutuskassan omistamat kassan osakkeina olevien työnantajayritysten osakkeet tai vastaavat osuudet sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

2) kassan omistamat toisten yhteisöjen osakkeet tai vastaavat osuudet sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

3) jos kassalla on erilaisia takuuosuuksia, on takuupääoma jaoteltava takuupääomajeittain; niin ikään on ilmoitettava kassan hallussa olevien omien takuuosuuksien lukumäärä sekä niiden nimellisarvo;

4) sijoitusomaisuuteen kuuluvien velkakirjojen käypä arvo, taseen mukainen kirjanpitoarvo ja korkosaamisiin tai hankintamenoon kirjatut, velkakirjojen hankintameno ja nimellisarvon erosta syntyneet, tuloutetut korot sen mukaan eriteltyinä kuin ministeriö määrää;

5) kassan velkakirja- tai muut saamiset kassan osakkaana olevilta työnantajayrityksiltä sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

6) kassan myöntämien rahalainojen yhteismäärä hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenille tai toimitusjohtajalle siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää; edellä tarkoitettuihin henkilöihin rinnastetaan tällaisen henkilön aviopuoliso tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö, veli ja sisar sekä henkilön ja hänen aviopuolisonsa tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevan henkilön etenevässä tai takenevässä polvessa oleva sukulainen sekä näiden henkilöiden aviopuolisot tai heihin avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt; sekä

7) kassan antamat pantit ja velan vakuudeksi annetut kiinnitykset sekä kassan antamat vastuusitoumukset.

73 §

Käyttöomaisuutta ovat esineet, erikseen luovutettavissa olevat oikeudet ja muut hyödykkeet, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena ja jotka eivät ole 2 momentissa tarkoitettua sijoitusomaisuutta.

Sijoitusomaisuutta ovat varojen sijoittamiseksi tai sijoitusten turvaamiseksi hankitut arvopaperit, kiinteistöt ja muu vastaava omaisuus.

Rahoitusomaisuutta ovat rahat, saamiset sekä tilapäisesti muussa muodossa olevat rahoitusvarat.

Käytöltään jaettu omaisuus kuuluu eri omaisuusryhmiin käyttötarkoituksesta saadun jakosuhteen perusteella jaettuna.

74 §

Jos sellaisen hyödykkeen, joka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena, valmistamiseen kohdistettavissa olevan lainan korkomenot valmistusajalta ja kirjanpitolain 4 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisen osuuden yhteismäärä on olennainen kirjanpitolain 4 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun hankintamenoon verrattuna, saadaan hankintameno lukea mainitun 2 momentin mukaisen osuuden ohella myös nämä korkomenot.

Jollei vakuutuskassa muuta näytä, samanlajisten arvopapereiden hankintameno määritetään olettaen, että arvopaperit on luovutettu siinä järjestyksessä kuin ne on hankittu, tai että luovutusjärjestys on ollut hankintajärjestykselle päinvastainen. Samanlajisten arvopapereiden hankintamenoiksi saadaan merkitä myös toteutuneiden hankintamenojen keskiarvo, joka on painotettu vastaavilla hankintamäärillä.

74 a §

Taseeseen merkitään:

- 1) saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;
- 2) rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopaperit ja muut sellaiset rahoitusvarat hankintameno suuruisina tai, jos niiden käypä arvo tilinpäätöspäivänä on sitä alempi, tämän määräisinä;
- 3) vastuovelka 79 §:n ja 80 §:n 2 momentin säännöksiä ja asianomaisen ministeriön määräyksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä
- 4) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Jos kulukirjaus, joka on tehty saamisista 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päätympäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

74 b §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevan sijoitusomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan. Rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno on poistettava vaikutusaikanaan. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei asianomainen ministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päätympäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää.

Jos maa- tai vesialueen, rakennuksen, arvopaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen käypä arvo on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi, saadaan taseeseen merkitä vielä poistamatta olevan hankintameno lisäksi enintään käyvän arvon ja poistamatta olevan hankintameno erotuksen suuruinen arvonkorotus. Arvonkorotusta vastaava määrä on merkittävä tuloslaskelmaan. Jos arvonkorotus osoittautuu aiheettomaksi, arvonkorotus on oikaistava tulosvaikutteisesti.

74 c §

Hyödyke siirretään sijoitus- tai käyttöomaisuusryhmästä toiseen 74 b §:ssä tarkoitettun tasearvon määräisenä.

Taseen liitteenä on ilmoitettava tase-eräkohtaisesti sijoitusomaisuuden hankintameno ja käypä arvo.

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon ja hankintameno määrittämisestä sekä arvonkorotusten enimmäismääristä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999. Lain 70, 72, 74 a ja 74 c § ovat voimassa 31 päivään maaliskuuta 1999.

Sen estämättä, mitä kirjanpitolain 9 luvun 2 §:ssä säädetään, kirjanpitolakia ja tämän

lain säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran vakuutuskassan kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2000 tai sen jälkeen.

Vakuutuskassa saa kuitenkin soveltaa 2 momentissa tarkoitettuja säännöksiä sinä tilikautena, joka on kulumassa tai alkaa tämän lain tultua voimaan.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1998
